

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 2018/5095

Fakultetsstyresak: **41**

Møte: 13. juni 2018

BUDSJETTPROSESS FOR 2019 – PROSESSFORBEREDELSE. DEL 2

HENVISNING TIL BAKGRUNNSDOKUMENTER

- Universitetet i Bergens strategi 2016-2022 [Hav, liv, samfunn](#)
- Fakultetets strategi 2016-2022 [Dypere innsikt - felles innsats - sterkere innflytelse](#)
- Fakultetsstyresak 29 [Budsjettprosess for 2019 – prosessforberedelse](#)
- Fakultetsstyresak 31 [Oppfølging risikovurdering – prioritering av særskilt strategisk viktige prosesser 2018](#)

SAKSFRAMSTILLING

15. mai behandlet fakultetsstyret saken «Budsjettprosess for 2019 – prosessforberedelse», der fakultetsstyret ble invitert til å komme med innspill til budsjettet for 2019. Dette er fakultetets første trinn i budsjettprosessen for 2019.

Vedtak: Fakultetsstyret drøftet saken, og ber om å få oppfølgende sak på møtet i juni. Styret ber særskilt om at retningen i de strategiske satsningene må bli tydeligere og at risikokartet må gjenspeiles i det endelige budsjettet.

Saken som nå legges frem for fakultetsstyret er en konkretisering av budsjettets profil.

FAKULTETETS BUDSJETT 2019

Det er en viktig utfordring å sikre kvalitet i bredden av fakultetets forskning og utdanning, samtidig som det allokeres midler til strategiske satsinger. Hoveddelen av fakultetets budsjett fordeles direkte til instituttene, mens en mindre del av budsjettet blir satt av for å ivareta felles drift og gi raske investeringsmuligheter for satsinger.

Budsjettet er et viktig verktøy når strategiske planer skal omsettes til handling. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning. UiB-økonomien har høy grad av faste kostnader, og handlingsrommet utvikles i stor grad gjennom langsiktige vurderinger og kontinuitet i beslutninger. Og det er gjennom langsiktige beslutninger handlingsrommet brukes.

Fakultetsstyret har som kjent oppnevnt en arbeidsgruppe for å gjennomgå nåværende økonomimodell med mål om å etablere en økonomimodell som i sterkere grad kan være et strategisk styringsverktøy for instituttene og fakultetet samlet. Det er en viktig målsetning for dette arbeidet at fakultetet skal ha ressursfordelingsmekanismer som så langt som mulig bidrar til best mulig ressursutnyttelse samlet sett, ved instituttene og for fakultetet som helhet. Målet er at den nye økonomimodellen skal bli vedtatt i tide til budsjettfordeling for 2019, slik at en gradvis innfasing skal kunne iverksettes fra den tildelingen.

I universitetets budsjett for 2019 forventes det at flere av fakultetenes faste stipendiatstillinger blir omfordelt som midlertidige, slik at universitetsstyret får flere rekrutteringsstillinger de kan refordele mellom fakultet og fagområder. Noe av handlingsrommet vil da flyttes fra fakultet/institutt til universitetsstyret.

Det er også varslet at en vil vurdere omfordeling av studieplasser fra 2019. Hovedfokus vil være å utnytte tildelte studieplasser bedre innenfor fakultetsrammene, men det er ikke utelukket at det kan bli foreslått flytting av studieplasser mellom fakultetene. Departementet har også et stort fokus på hvordan vi fyller studieplassene våre, og UiB risikerer å ikke få tildelt midler for studieplasser som vi ikke klarer å fylle.

Noen prioriterte områder i budsjett 2019

Av fakultetets grunntildeling på rundt 680 MNOK utgjorde avsetningen til midlertidige strategiske tildelinger i 2018 16 MNOK. Denne avsetningen inkluderer forskningssatsinger, egenandeler forskningsprosjekter, organisasjonsutvikling og utdanningssatsinger. Flere av tiltakene innenfor denne avsetningen er flerårige og binder opp budsjettet også for 2019. Viser til vedlegg 2 for oversikt over budsjetterte strategiske avsetninger i 2018. I tillegg til dette bidro universitetsstyret med 26,1 MNOK i midlertidige, strategiske tildelinger i 2018.

Utover de strategiske kontantavsetningene har fakultetet en pott med rekrutteringsstillinger som fordeles i hovedsak innen de strategiske satsingsområdene.

Sentrale områder som i 2019 vil bli prioritert for å operasjonalisere fakultetets strategi vil være:

- Forskningssatsinger:
 - Bygge opp en felles avsetning for strategiske investeringer. I 2018 ble det satt av en strategisk avsetning på 2 MNOK for å fordele som posisjonering for nye sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Det foreslås at denne potten økes i 2019 og brukes som strategisk virkemiddel og posisjonering inn mot fakultetets hovedsatsingsområder. Dette er tenkt som en kontantavsetning som kan brukes til posisjonering og drivhusmekanismer til f.eks. nye sentre som SFI, sentre for fremragende forskning (SFF), sentre for fremragende utdanning (SFU), insentivmidler, brofinansiering med mer.
 - Toppfinansiering. Fakultetsstyret har vedtatt at en del prosjekter og større satsinger automatisk får tildelt toppfinansiering, normalt tildelt som rekrutteringsstillinger og i hovedsak stipendiatstillinger. Det legges opp til at prinsippene for toppfinansiering videreføres.
 - En stor andel av rekrutteringsstillingene (42 %) er lagt til instituttenes budsjettammer. Midlertidige rekrutteringsstillinger, utover toppfinansieringen, tildeles inn mot strategiområdene.
 - Bærekraft. Dette er en ny profilering av UiB. Vårt fakultet har lang tradisjon i slik forskning, uten at bærekraft har vært tematisk profilert. Det kan være behov for å styrke profilen gjennom ytterligere ansettelser, der fakultetet kan måtte gå inn med brofinansiering.

- Innovasjon. I handlingsplanen for innovasjon er det foreslått flere tiltak som det vil bli satt av midler til, men beløpets størrelse vil vi komme tilbake til senere i budsjettprosessen.

- Marin: MN har ansvaret for UiB marin, som skal opprettholde, tydeliggjøre og styrke UiBs nasjonale og internasjonale posisjon og involvere alle fakulteter i UiBs marine satsning. Dette vil bli omtalt i et eget budsjettskriv som først skal behandles i Styringsgruppen for UiB marin. Over fakultetets eget budsjett er dette de viktigste temaene for 2019:
 - Det legges opp til å bruke ledige fartøysressurser til å komme i gang med UiBs deltakelse i det nye isgående forskningsfartøyet «Kronprins Haakon» vinteren 2018-2019.
 - Exit-strategi Lakselussenteret (SLRC). Luseproblemet er ikke løst, samtidig som SLRC har nådd et høyt internasjonalt nivå. Styret for senteret arbeider derfor for at SLRC skal videreføres etter SFI-perioden. Som en del av innfasingsstrategi for vellykkede sentre vil fakultetet bidra med 2 postdoktorstillinger over de neste 10 årene inn mot denne satsingen. Disse stillingene inngår i et tilbud på 8 MNOK per år fra UiB til de andre partnerne dersom senterets budsjett blir på minst 30 MNOK per år.
 - Brofinansiering av gruppeleder ved Sars-senteret til professorat ved BIO.

- Klima og energiomstilling: MN har ansvaret for UiBs klima og energiomstilling, som skal opprettholde, tydeliggjøre og styrke UiBs nasjonale og internasjonale posisjon og involvere alle fakulteter i UiBs satsning på klima og energiomstilling. Dette vil bli omtalt i et eget budsjettskriv som er under utarbeidelse av det strategiske utvalget og som skal behandles i Styringsgruppen for UiBs klima og energiomstilling. Over fakultetets eget budsjett er dette de viktigste temaene for 2019:
 - Klima: Denne satsingen vil bli prioritert gjennom rekrutteringsstillinger og i hht toppfinansieringsprinsippene samt noen kontantavsetninger.
 - Energiomstilling. Denne satsingen vil bli prioritert gjennom rekrutteringsstillinger og brofinansiering.
 - EnTek: Dette er en del av den sentrale satsingen på klima og energiomstilling. I UiBs strategi er energi- og teknologiklyngen et av virkemidlene for å realisere målene i strategien og visjonen om energiomstilling i verdensklasse. Det må avsettes tilstrekkelige midler og administrative ressurser til at ambisjonene om å realisere denne kunnskapsklyngen blir nådd. Samtidig vil brofinansiering av stillinger mot satsingsområdet, bidra til å øke omstillingstakten i fagmiljøene som skal inn i denne kunnskapsklyngen.

- Utdanningssatsinger:

- Generiske ferdigheter. Vi forventer ikke store utgifter i 2019, men fra 2020 og videre vil det settes av midler til implementering av vedtatte tiltak knyttet til generiske ferdigheter.
 - Økt studieproduksjon gjennom bl.a. studiekvalitetsarbeid i form av merittering og undervisningsutvikling. Satsing på fremragende undervisere (ETP) og pedagogisk akademi. Fagmiljøenes egne tiltak for å øke gjennomføringen vil være av avgjørende betydning for å lykkes. I takt med modernisering av undervisningsformer og lokaler (se nedenfor) vil kursing av forelesere og utdanningsledere være viktig.
 - Rekruttering av studenter – ref. fakultetsstyresak 44.
 - Sivilingeniørutdanningene. Fakultetet jobber kontinuerlig for å tilpasse undervisningstilbudet etter samfunnsbehovet, og i tråd med økt fokus på teknologi og klyngesatsingene. Sivilingeniørutdanningene er allokert både rekrutteringsstillinger, II-stillinger og administrative ressurser, i tillegg til at det er prioritert nye studieplasser inn mot disse områdene.
- Infrastruktur:
- Vitenskapelig utstyr. Avsetningen for infrastruktur (vitenskapelig utstyr) bakes nå inn i fakultetenes rammer. Det vil bli jobbet med å øke denne avsetningen på fakultetet, men det vil måtte skje over flere år og sannsynligvis i kombinasjon med brukerbetalinger. Det skal utarbeides en handlingsplan for infrastruktur, der langtidsbudsjettering/veikart blir viktig.
 - Moderne undervisningslokaler. I samarbeid med Eiendomsavdelingen og IT-avdelingen planlegger vi et aktivitetsbasert læringsrom i Realfagbygget. Fakultetet setter av nærmere 1,2 MNOK for å få realisert dette rommet i 2018. Læringssenteret er nettopp kommet på plass i Realfagbygget, og fakultetet ønsker å jobbe for å modernisere læringsarealene på Marineholmen.

Den endelige budsjettfordelingen vil være avhengig av hva fakultetet får av strategiske midler og hva vi må inn med selv. Normalt er stipendiatstillinger fakultetets valuta. Kontantbidrag avhenger av hvor mye strategiske midler som blir frigitt, hvor store strategiske omfordelinger vi kan legge inn i 2019, og hvor mye vi får tildelt av strategiske midler sentralt.

OPPFØLGING

Denne saken legger opp til en prinsipp- og profildiskusjon i forkant av utarbeidelse av budsjettforslag og budsjettfordeling for 2019.

Dekanen vil komme tilbake til fakultetsstyret med forslag til budsjettforslag 2019 i september. Budsjettforslaget må følge Universitetsdirektørens formkrav. Det er varslet at midler utover konsekvensjustert ramme vil være fokusert på midler som kan disponeres over sentralt strategibudsjett, noe som betyr at vi vil bli bedt om å begrense nye forslag utover rammen. Forslagene bør relateres til UiB felles sitt strategibudsjett og samtidig vise hvordan fakultetene selv disponere midler over eget budsjett inn mot samme strategiske tiltak.

I desember vil fakultetsstyret få til behandling sak med forslag til vedtak om budsjettfordeling for 2019.

DEKANENS KOMMENTARER

Universitetsstyret tildelte vårt fakultet 680 millioner kroner i år. Med penger vi fikk via andre kilder passerte vi en milliard kroner til bruk på lønninger, utstyr, drift og husleie, og med utdanning, forskning, formidling og innovasjon som våre formål. Hvordan skal vi bruke disse pengene, og hvem skal bestemme det? Og hvor mye vekt skal vi legge på å gjøre slike ting som fører til at vi får enda mer å rutte med?

Den faglige utviklingen ved fakultetet vårt skjer fordi vi har gjort valg, prioriteringer og utviklet strategier over mange år. De viktigste langsiktige prioriteringene vi gjør er hver gang instituttene lyser ut og tilsetter i faste vitenskapelig stillinger. Samtidig er det alltid viktig å investere i og utvikle den infrastrukturen som er nødvendig for vår forsknings- og utdanningsaktivitet.

For å videreutvikle vår faglige aktivitet, realisere strategi og satsinger, må det legges ressurser bak, og det må alltid gjøres prioriteringer. Det er dette det dreier seg om når vi arbeider med budsjettforslag fram mot 2019.

Fakultetet vårt har en budsjettmodell hvor mesteparten av de økonomiske ressursene, og dermed handlingsrommet, er lagt til instituttene, og vi har tilsatt instituttledere med et tydelig faglig ansvar. Samtidig er mesteparten av budsjettet bundet opp i faste utgifter som lønns- og arealkostnader i mange år fremover. At det er slik skaper forutsigbarhet og sikrer at prioriteringer blir gjort nær fagmiljøene, men det kan samtidig medføre at investeringer for strategiske endringer ikke er mulig å ta så raskt som ønskelig eller nødvendig.

For vi må også hele tiden endre oss slik at vi kan møte framtidens behov for forskning og utdanning. Dette er nødvendig for å gjøre oss mer konkurransedyktige for resultatutsatte midler, gjøre oss mer attraktiv som utdanningsinstitusjon og gjøre oss mer relevante for samfunnet.

Beregninger gjort av økonomiavdelingen ved UiB viser at hver krone vi investerer til støtte for eksterntfinansiert aktivitet gir mer enn 3,5 kroner i økt aktivitet. En grov beregning av resultatkomponenten for studiefinansiering viser at en gjennomsnittlig økning av studiepoengproduksjonen på ett studiepoeng per student per år tilfører fakultetet 2,5 millioner kroner ekstra per år.

Dette er deler av en økonomimodell med mange elementer. Men det illustrerer hvorfor det er så viktig at vi bygger opp aktivitet som er konkurransedyktige for eksterntfinansiering, og at vi prioriterer utdanning. Samtidig må prioriteringene alltid være forankret i strategi, i samfunnsoppdraget vårt og verdiene institusjonen er tuftet på.

Av fakultetets grunntildeling på ca. 680 MNOK utgjorde avsetningen til midlertidige strategiske tildelinger i 2018 ca. 16 MNOK. Av disse var rundt 10 MNOK bundet opp i flerårige satsinger, resten ble brukt til nye satsinger, for eksempel rettet mot kommende SFI-utlysning.

Det er disse midlene, sammen med rekrutteringsstillingene som fakultetet refordeler etter tydelige kriterier hvert år, som gir kraft til faglig omstilling og utvikling på instituttene.

I Scenario 2030-rapporten står det at

- *Fakultetet bør utvikle en ny budsjettfordelingsmodell. Denne bør inkludere langtidsbudsjettering og mekanismer for øket handlingsrom på fakultetsnivået for satsinger på tvers av disiplinene, for nye faglige initiativ og for «risikoprojekter» med*

mål om mer gjennombruddsforskning. Samfunnets utdanningsbehov, samt undervisningskapasitet og -kvalitet må tillegges stor vekt.

Dette er noe arbeidsgruppen som nå ser på fakultetets økonomimodell også skal ta stilling til.

Som det framkommer i denne saken, foreslås det en økning av strategiske avsetninger i kommende budsjett. Etter dekanens oppfatning er det helt nødvendig å øke disse avsetningene til rullerende investeringer skal vi klare å realisere viktige deler av vår strategi. Det er mye å velge i, men de nærmeste årene må vi i alle fall prioritere de tverrfaglige hovedsatsingene og utdanning.

VEDTAK

Fakultetsstyret drøftet saken, og innspillene som kom fram i diskusjonen tas med videre i budsjettprosessen for 2019.

Helge K. Dahle
dekan

04. juni 2018/RIGE/TRILI/EML

Vedlegg

1. Toppfinansiering av forskningsprosjekter og utdanningssatsinger
2. Vedtatt budsjett over strategiske avsetninger i 2018

Vedlegg 1. Toppfinansiering av forskningsprosjekter og utdanningssatsinger

	UiB sentralt Toppfinansiering av forsknings- og utdanningsprosjekter	Fakultetet Toppfinansiering av forsknings- og utdanningsprosjekter
EU-forskningsprosjekter	10 % av beregnet bidrag/regnskapsført aktivitet ved UiB (Gjelder ikke utdanningsprosjekter)	
ERC (European Research Council)	25 % av beregnet bidrag/regnskapsført aktivitet	4 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat
SFF (Sentre for fremragende forskning) *	15 % av beløp fra NFR til UiB/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFF)	12 stipendiatårsverk, 4 postdoktorårsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
Utgående SFFer	20 % av NFR-bevilgning bli tildelt som varig bevilgning etter SFF-perioden. Gjelder den delen av NFR-bevilgningen som brukes ved UiB	
SFI (Sentre for forskningsrettet innovasjon) *	12,5 % av forskningsrådsfinansiering/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFI)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat 8 administrative årsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
FME (Forskningssentre for miljøvennlig energi) *	12,5 % av forskningsrådsfinansiering/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i FME)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat 8 administrative årsverk Infrastruktur (areal) etter forhandling
UiB partner i SFF, SFI, FME *		Stipendiatårsverk (forholdsmessig ut fra regnskapsført aktivitet ved UiB)
MSC-kandidater (Marie Curie-stillinger)	Mellomlegg mellom EU-sats og lønnsnivå for kandidater som tilsettes ved UiB (kommer i tillegg til 10 % toppfinansiering for alle EU-prosjekt)	
BFS (Bergens forskningsstiftelse) **		4 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat Instituttet vil få støtte til dekning av fellesbidrag
Forskerskoler ***		4 stipendiatårsverk
SFU (Sentre for fremragende utdanning)	15 % av beløp fra NOKUT til UiB/regnskapsført aktivitet (gjelder også når UiB er partner i SFU)	8 rekrutteringsårsverk, primært stipendiat Infrastruktur (areal) etter forhandling
Nasjonal infrastruktur		Etter forhandling
Andre satsninger		Individuell vurdering
FRIPRO Toppforsk	Toppforsk er finansiert gjennom spleiselaget "Fellesløftet". Spleiselaget innebærer at institusjonene selv finansierer halvparten av beløpet det er søkt om fra Forskningsrådet i prosjektet som innvilges. Resten dekkes av Forskningsrådet. Hverken UiB sentralt eller fakultetet bidrar med toppfinansiering utover dette.	

* Antall årsverk til SFF, SFI og FME forutsetter videre finansiering fra Norges forskningsråd etter midtveisevaluering.

** Gjelder BFS rekrutteringsstipend

*** Gjelder forskerskoler med bevilgning fra Forskningsrådet

Vedlegg 2. Vedtatt budsjett over strategiske avsetninger i 2018

Summer av 2018				
Hovedtiltak	Finansiering	Spesifisering	Institutt	Totalt
Andre forskningssatsninger	Fakultetet	DNA sekvenseringslaboratorium	MBI	200
		Forskningskoordinator EU (Forskn.adm.avd.)	MN-felles	765
		II-stilling tidlegare instituttleiar IFT	Ufordelt	56
		Smådyrs PET/CT skanner	MN-felles	370
		Brofinansiering vit.stilling 2 år, energi	GFI	280
		Leie av kontorplass ved Forskningsparken UNIS	MN-felles	50
		Horisontforelesninger	MN-felles	150
		Kontingenter	MN-felles	200
		Omstillingsmidler - sammenslåing BIO/MBI	BIO	500
		NanoBergen, 50 % adm.stilling for 3 år	KI	325
		SFU - posisjonering	GEO	450
		Forskningsadministrasjon EU (Simula)	MN-felles	500
		Bistilling for HI-direktør	BIO	175
		GoNorth	Ufordelt	100
		Bistilling for direktør Norsk Polarinstitutt	GFI	175
		UNESCO-chair 50 % stilling	Ufordelt	400
		Areal Havobservasjonslab	MN-felles	500
		Posisjonering store satsinger, fagfornyelse	Ufordelt	2 000
		Kommunikasjonsrådgiver	MN-felles	750
Andre forskningssatsninger Totalt				7 946
Egenandeler forskningsprosjekt	Fakultetet	Egenandel Bergen forskningsstiftelse (Meckler)	GEO	139
		Egenandel Bergen forskningsstiftelse (Ytre-Hauge)	IFT	139
		Egenandel NNP, 2 tekniske stillinger	KI	1 360
		Egenandel NNP, vit.skafeleg manager stilling	KI	680
		Egenandel NORMAR, teknisk manager stilling	GEO	680
		Egenandel SFF Birkelandsenteret, tekn./adm. stilling	MN-felles	650
		Egenandeler til BOA	Ufordelt	1 000
		Egenandel Bergen forskningsstiftelse, drift (Våge)	GFI	110
Egenandeler forskningsprosjekt Totalt				4 758
Organisasjonsutvikling	Fakultetet	Lederutvikling	MN-felles	300
		Administrativ utvikling	MN-felles	300
Organisasjonsutvikling Totalt				600
Utdanningssatsning	Fakultetet	Samarbeid med PET-senteret. II-stilling	KI	100
		Pedagogisk akademi	MN-felles	300
		II-stilling. Integr. masterprogram (siv.ing) energi	GFI	200
		II-stilling. Integr. masterprogram (siv.ing) heveteknologi	IFT	200
		II-stilling. Integr. masterprogram (siv.ing) med.tekn.	KI	200
		Integr. masterprogram (siv.ing). Adm.stillin	IFT	635
Utdanningssatsning Totalt				1 635
Klima- og energiomstilling	Fakultetet	Frikjøp vit.stilling knyttet til Climate Helix	GEO	200
	Udekket	Drift	MN-felles	500
Klima- og energiomstilling Totalt				700
UiB Marin	Udekket	Drift	MN-felles	500
UiB Marin Totalt				500
Totalsum				16 139